

Suvestinė redakcija nuo 2016-04-06 iki 2017-06-08

Isakymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [81-3505](#), i. k. 102301MISAK00000352

Nauja redakcija nuo 2012-04-13:

Nr. [D1-291](#), 2012-04-05, Žin. 2012, Nr. 43-2126 (2012-04-12), i. k. 112301MISAK00D1-291

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

I S A K Y M A S

DĖL INTRODUKCIJOS, REINTRODUKCIJOS IR PERKĖLIMO TVARKOS APRAŠO, INVAZINIŲ RŪŠIŲ KONTROLĖS IR NAIKINIMO TVARKOS APRAŠO, INVAZINIŲ RŪŠIŲ KONTROLĖS TARYBOS SUDĖTIES IR NUOSTATŲ, INTRODUKCIJOS, REINTRODUKCIJOS IR PERKĖLIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2002 m. liepos 1 d. Nr. 352

Vilnius

Vadovaudamasis Biologinės įvairovės konvencijos (Žin., 1995, Nr. [69-1662](#)) 8 straipsniu, Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos konvencijos (Žin., 1996, Nr. [91-2126](#)) 11 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo (Žin., 1997, Nr. [108-2726](#); 2010, Nr. [81-4218](#)) 4 straipsnio 3 dalies 6, 7, 8 punktais, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo (Žin., 1997, Nr. [108-2727](#); 2009, Nr. [159-7200](#)) 11 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [60-1944](#)) 15 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1446 „Dėl Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymo įgyvendinimo“ (Žin., 1999, Nr. [109-3189](#)) 2.2 ir 3.4 punktais:

1. Sudarau Invazinių rūšių kontrolės tarybą:

Vilmantas Graičiūnas – Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos skyriaus vedėjas, tarybos pirmininkas;

Lina Čaplikaitė – Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos skyriaus vedėjo pavaduotoja, tarybos pirmininko pavaduotoja;

Miglė Rimkevičiūtė – Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos skyriaus vyriausioji specialistė, sekretorė.

Nariai:

Kęstutis Arbačiauskas – Gamtos tyrimų centro Ekologijos instituto Hidrobiontų evoliucinės ekologijos laboratorijos vadovas, vyresnysis mokslo darbuotojas;

Linas Balčiauskas – Gamtos tyrimų centro Ekologijos instituto Žinduolių ekologijos laboratorijos vadovas, vyriausiasis mokslo darbuotojas;

Algis Dranseika – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės skyriaus vyriausiasis veterinarijos gydytojas – valstybinis veterinarijos inspektorius;

Zigmantas Gudžinskas – Gamtos tyrimų centro Botanikos instituto Floros ir geobotanikos laboratorijos jaunesnysis mokslo darbuotojas;

Rūta Jankauskienė – Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Mikrobiologinių tyrimų skyriaus vedėja;

Ernestas Kutorga – Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakulteto Botanikos ir genetikos katedros profesorius;

Kęstutis Motiekaitis – Aplinkos apsaugos agentūros Gyvūnijos naudojimo kontrolės skyriaus vedėjas;

Sergej Olenin – Klaipėdos universiteto Jūros mokslų ir technologijų centro direktorius,

vyriausiasis mokslo darbuotojas;

Audrius Skridaila – Vilniaus universiteto Botanikos sodo direktorius;

Grita Skujienė – Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakulteto Zoologijos katedros darbuotoja;

Vidas Stakėnas – Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Miškų instituto Ekologijos skyriaus vedėjas, vyresnysis mokslo darbuotojas;

Laima Vaitonytė – Žemės ūkio ministerijos Žuvininkystės departamento Žuvininkystės politikos skyriaus Žuvininkystės produktų ir rinkos poskyrio vyriausioji specialistė;

Rasa Žitkuvienė – Valstybinės augalininkystės tarnybos Fitosanitarijos skyriaus vedėjo pavaduotoja.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-459](#), 2014-05-26, paskelbta TAR 2014-06-19, i. k. 2014-07793

2. T v i r t i n u pridedamus:

2.1. Invazinių rūšių kontrolės tarybos nuostatus;

2.2. Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarką;

2.3. Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašą;

2.4. Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programą.

SUSISIEKIMO MINISTRAS,
PAVADUOJANTIS APLINKOS MINISTRĄ

ZIGMANTAS BALČYTIS

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministras
Jeronimas Kraujelis

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministras
Konstantinas Romualdas Dobrovolskis

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos valstybinės
maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius
Kazimieras Lukauskas

INTRODUKCIJOS, REINTRODUKCIJOS IR PERKĖLIMO TVARKA

I. BENDROJI DALIS

1. Ši Tvarka reglamentuoja naujų ar išnykusių ir šiuo metu natūraliai Lietuvos gamtinėje aplinkoje negyvenančių rūšių įvežimą į Lietuvos Respubliką (bet kurioje jų gyvenimo ciklo fazėje, įskaitant sėklas, sporas, grybieną, ikrus, kiaušinius ar kitą gyvybingą biologinę medžiagą, iš kurios gali išaugti ir daugintis šių rūšių individai), jų įveisimą bei platinimą Lietuvos Respublikos gamtinėje aplinkoje bei vietinių rūšių perkėlimą. Ši tvarka privaloma visiems juridiniams ir fiziniams asmenims, vykdančioms introdukciją, reintrodukciją ar perkėlimą.

2. Šios tvarkos tikslas – užtikrinti, kad svetimų rūšių įkurdinimas gamtinėje aplinkoje būtų vykdomas taip, kad nepakenktų biologinei įvairovei (ekosisteminiam, rūšiniam ar genetiniam lygmenyje), žmonių sveikatai bei nepadarytų žalos fizinių ir juridinių asmenų turtui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

3. Ši tvarka netaikoma:

3.1. augalų nacionaliniams genetiniams ištekliams, kurių įvežimo tvarką reglamentuoja Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymas (Žin., 2001, Nr. [90-3144](#)) ir genetiškai modifikuotiems organizmams, kurių įvežimas, naudojimas ir išleidimas į aplinką vykdomas Genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo (Žin., 2001, Nr. [56-1976](#)) nustatyta tvarka;

3.2. rūšims, įvežamoms auginti nelaisvėje: zoologinėms ar botaninėms kolekcijoms sudaryti, laikyti aptvaruose, voljeruose, akvariumuose, mokslinėse laboratorijose, auginti botanikos soduose, arboretumuose, parkuose, skveruose, privačiose dendrologinėse kolekcijose ir kitiems tikslams be teisės juos įkurdinti natūralioje gamtinėje aplinkoje. Draudžiama laikyti šiems tikslams įvežtus organizmus aplinkoje, iš kurios yra didelė patekimo į natūralias ekosistemas rizika.

4. Vartojamos sąvokos:

4.1. **Introdukcija** – rūšių, porūšių ar žemesnių taksonų dirbtinis perkėlimas už jų istoriškai žinomo natūralaus paplitimo ribų.

4.2. **Atsitiktinė introdukcija** – atsitiktinis rūšies perkėlimas už jos istoriškai žinomo natūralaus paplitimo ribų kaip žmonių veiklos padarinys.

4.3. **Planuota introdukcija** – iš anksto suplanuota introdukcija, vykdoma turint tam tikrą tikslą.

4.4. **Reintrodukcija** – rūšies pakartotinis įkurdinimas areale, kuriame ji gyveno, bet išnyko ar buvo išnaikinta.

4.5. **Perkėlimas** – individų perkėlimas iš vienos vietos į kitą ir įkurdinimas gamtoje jų rūšies natūralaus paplitimo ribose.

4.6. **Rūšis** – individų, kurie pasižymi bendrais morfofiziologiniais požymiais, natūraliai tarpusavyje kryžminasi ir duoda gyvybingus ir vaisingus palikuonis, visuma.

4.7. **Nevietinės rūšys** – rūšys, porūšiai ar žemesni taksonai, kurių dėl biologinių ir geografinių priežasčių nėra jų natūralaus paplitimo areale.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

4.8. **Vietinės rūšys** – rūšys, porūšiai ar žemesni taksonai, gyvenantys (ar gyvenę) areale, kurį užima, užėmė ar gali potencialiai užimti be planuotos ar atsitiktinės introdukcijos.

4.9. **Invazinės rūšys** – rūšys, kurių įsikūrimas ekosistemoje turi žalingą ekologinį, ekonominį poveikį ar kenkia žmonių sveikatai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

4.10. **Fitosanitarija** – teisinių, techninių, materialinių priemonių visuma, kurias taikant užtikrinama, kad nebūtų įvežami ir neplistų augalams kenksmingi organizmai.

4.11. **Kenksmingi organizmai** – organizmai bet kurioje vystymosi fazėje, galintys sukelti augalų, gyvūnų ar žmonių ligas ar padaryti jiems kitą pastebimą žalą.

4.12. **Organizmas** – bet kuris biologinis vienetas, išskyrus žmogų, galintis daugintis ir perduoti savo genetinę medžiagą.

4.13. **Individas** – bet koks gyvas gyvūnas, augalas, grybas ar kitas savarankiškai egzistuojantis organizmas, išskyrus žmogų.

4.14. **Žemės naudotojas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam privačios nuosavybės teise priklauso arba nustatyta tvarka išnuomotas ar suteiktas naudotis sausumos ar vandens plotas.

4.15. Svetimos (svetimžemių) rūšys – rūšys ar porūšiai, aptinkami už žinomo natūralaus paplitimo arealo ir galimo jų natūralaus paplitimo teritorijos ribų bei poliploidai ir vaisingos dirbtiniu būdu sukryžmintos rūšys, neatsižvelgiant į jų natūralaus paplitimo arealą ar galimo paplitimo teritoriją.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

5. Veterinarinius reikalavimus įvežamiems, introdukuojamiems, reintrodukuojamiems gyvūnams nustato ir jų vykdymą kontroliuoja Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT).

6. Fitosanitarijos reikalavimus įvežamiems, introdukuojamiems, reintrodukuojamiems augalams ir grybams, jų gabenimui, sandėliavimui, auginimui, dauginimui ir realizavimui reglamentuoja Fitosanitarijos įstatymas (*Žin.*, 1999, Nr. [113-3285](#)). Augalų fitosanitarinės būklės valstybinę kontrolę atlieka Lietuvos Respublikos valstybinė augalų apsaugos tarnyba (toliau – VAAT).

7. Lietuvos valstybės sienų ir teritorijos sanitarinė ir medicininė karantininė apsauga – žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių visuma Lietuvos valstybės sienos perėjimo punktuose ir visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje – vykdoma Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo (*Žin.*, 1996, Nr. [104-2363](#); 2001, Nr. [112-4069](#)) nustatyta tvarka.

II. SVETIMŲ RŪŠIŲ ĮVEŽIMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

8. Į Lietuvos Respubliką leidžiama įvežti organizmus, kurie atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus veterinarijos, fitosanitarijos ir kitus privalomuosius reikalavimus. Draudžiama įvežti, laikyti, gabenti, daugini bet kokios vystymosi stadijos kenksmingus organizmus. Leidimai tokių organizmų įvežimui gali būti išduodami tik mokslinių tyrimų, laboratorinių tyrimų, vakcinų gamybos ir panašioms tikslams Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VVSPT), VAAT ar VMVT pagal kompetenciją.

9. Įvežant augalus, privaloma turėti VAAT leidimą (galioja iki 2002 12 31) arba fitosanitarinio registro pažymėjimą (galioja nuo 2003 01 01) bei eksportuojančios šalies fitosanitarinį sertifikatą. Įvežti augalus galima tik per tuos Lietuvos Respublikos valstybės pasienio kontrolės punktus, kuriuose VAAT pasienio karantino punktas, vadovaudamasis jų darbą reglamentuojančiais teisės aktais, tikrina augalų fitosanitarinę būklę. Augalai, užkrėsti kenksmingais organizmais, prieš kuriuos negali būti imtasi veiksmingų priemonių, grąžinami į eksportuojančią šalį arba sunaikinami. Išlaidas, susijusias su augalų sunaikinimu ar sugrąžinimu, apmoka krovinio savininkas.

10. Įvežti visų rūšių laukinius gyvūnus bet kokioje vystymosi stadijoje į Lietuvos Respublikos teritoriją galima, tik nustatyta tvarka gavus Pasienio ir transporto valstybinės veterinarinės tarnybos ir Aplinkos ministerijos leidimus bei turint veterinarijos sertifikato originalą.

11. Įvežant į Lietuvos Respublikos teritoriją laukinius gyvūnus būtina vadovautis Prekybos laukiniais gyvūnais taisyklių (Žin., 2002, Nr. [125-5690](#); 2004, Nr. [85-3097](#)) reikalavimais bei turėti šių taisyklių numatyta tvarka išduotus leidimus gyvūnų įvežimui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-250](#), 2006-05-22, Žin., 2006, Nr. 60-2149 (2006-05-27), i. k. 106301MISAK00D1-250

12. Leidimas įvežti svetimą ar Lietuvoje išnykusią rūšį nesuteikia teisės ją introdukuoti/reintrodukuoti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

13. Įvežami gyvūnai turi būti patikrinti pasienio veterinarijos poste, vadovaujantis VMVT nustatyta Gyvūninių produktų, įvežamų į Lietuvos Respubliką, veterinarinio tikrinimo tvarka (Žin., 2001, Nr. [77-2720](#)) bei kitais jų darbą reglamentuojančiais teisės aktais. Gyvūnus, įvežtus be patikrinimo – neturint Veterinarinio patikrinimo sertifikato – introdukuoti/reintrodukuoti ar perkelti draudžiama.

14. Introdukcijai/reintrodukcijai skirti gyvūnai turi būti karantinuoti, savininkų lėšomis atlikti diagnostiniai tyrimai ir vakcinacijos pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius veterinarijos reikalavimus.

15. Visi į Lietuvos Respubliką įvežti augalai turi būti pasodinti į atitinkančią fitosanitarinius reikalavimus iš anksto specialiai parengtą vietą ir vertinami, ar vegetacijos metu augalai neužkrėsti kenksmingais organizmais.

16. Draudžiama realizuoti, sėti, sodinti ar kitaip platinti laukinius augalus, kurie užkrėsti kenksmingais organizmais, taip pat naudoti kartu su jais įvežtą tarą, pakavimo medžiagas ir kt. Draudžiama augalus įvežti dirvožemyje.

III. INTRODUKCIJA IR REINTRODUKCIJA

17. Šios Tvarkos 1 priede nustatytos formos leidimus introdukcijai/reintrodukcijai išduoda Aplinkos ministerija.

18. Leidimai introdukuoti/reintrodukuoti gali būti išduoti juridiniams asmenims, gavusiems aplinkos ministro įsakymu patvirtintos Invazinių rūšių kontrolės tarybos (toliau – Taryba) išvadas ir rekomendacijas, kad šios rūšies plitimas Lietuvos Respublikos gamtinėje aplinkoje neturėtų sukelti neigiamo ekologinio, ekonominio poveikio ar pakenkti žmonių sveikatai.

19. Jei ketinama introdukuoti natūraliai Europos Sąjungos šalių narių teritorijose nepaplitusių rūšių paukščius, Taryba, prieš priimdama galutinį sprendimą, privalo gauti Europos Komisijos pritarimą introdukcijai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-250](#), 2006-05-22, Žin., 2006, Nr. 60-2149 (2006-05-27), i. k. 106301MISAK00D1-250

19¹. jei ketinama reintrodukuoti vietines rūšis, kurios yra įrašytos į Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių, kurioms reikalinga griežta apsauga, sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 592 (Žin., 2004, Nr. [68-2374](#); 2007, Nr. [22-856](#)), būtina ištirti, ar tikslinga jas reintrodukuoti, ar rūšies reintrodukcija padės atkurti palankią šios rūšies apsaugos būklę, atsižvelgti į kitų valstybių narių patirtį, atliktus tyrimus ir surengti su visuomene viešą pasitarimą.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-54](#), 2009-02-17, Žin., 2009, Nr. 20-811 (2009-02-21), i. k. 109301MISAK00D1-54

20. Galutinis Tarybos sprendimas 19 punkte nurodytais atvejais atidedamas iki Europos Komisija savo nuomonę dėl introdukuojamų paukščių pateiks raštu.

21. Juridiniai asmenys, planuojantys introdukuoti/reintrodukuoti naujas rūšis į gamtinę aplinką, pateikia Aplinkos ministerijai prašymą, kuriame turi būti nurodyta:

21.1. įmonės ar organizacijos pavadinimas ir adresas;

21.2. atsakingo už numatomus darbus asmens vardas ir pavardė, adresas, telefonas;

21.3. numatoma introdukuoti/reintrodukuoti rūšis ar žemesnis taksonas pateikiant tikslų lotynišką pavadinimą;

21.4. planuojamų įvežti individų amžius bei kiekis (dvilyčiams organizmams – vyriškos ir moteriškos lyties individų santykis);

21.5. juridinio asmens, iš kurio planuojama įsigyti, bei vietovės, iš kurios planuojama atsivežti šios rūšies individus, pavadinimai ir adresai;

21.6. vietovės (ežero, upės, miško ar kt.), kurioje planuojama introdukuoti/reintrodukuoti šią rūšį, pavadinimas;

21.7. pageidaujamas šios rūšies individų įvežimo į Lietuvą terminas;

21.8. planuojamas transportavimo būdas ir maršrutas.

22. Prie prašymo pridedamas CITES leidimas ar kita, pareiškėjo nuomone, svarbi informacija.

23. Taryba turi teisę motyvuotai pareikalauti papildomos informacijos ar tyrimų (buveinės, į kurią planuojama introdukuoti/reintrodukuoti naują rūšį, biotinių ir abiotinių sąlygų aprašymo: gyvūnų ir augalų rūšinės sudėties, populiacijų struktūros ir gausumo, litologinių, hidrologinių, hidrocheminių tyrimų ir kt.). Šiuos darbus gali atlikti tik atitinkamą kvalifikaciją turintys specialistai bei laboratorijos. Darbus finansuoja pageidaujantis vykdyti introdukciją asmuo.

24. Aplinkos ministerija per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos organizuoja jo svarstymą Taryboje.

25. Prieš pateikdama išvadą Taryba turi apsvarstyti ir, jei yra galimybė, įvertinti:

25.1. naujos rūšies skaitlingumo didėjimo ir plitimo į aplinkines teritorijas galimybes;

25.2. kaip introdukuota/reintrodukuota rūšis veiks aplinką viso jos biologinio ciklo metu bei kiekvienu metų sezonu;

25.3. kokia yra kryžminimosi su vietinėmis rūšimis tikimybė;

25.4. ar nauja rūšis nėra ligų ir parazitų, pavojingų augalams, gyvūnams ar žmonėms, pernešėjas;

25.5. ar vietinės saugomos gyvūnų ir augalų rūšys nebus introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies maistu, ar introdukuojama/reintrodukuojama rūšis nesudarys saugomoms rūšims konkurencijos dėl maisto, veisimosi ir augimo vietų ar kitokios grėsmės jų populiacijų stabilumui;

25.6. ar introdukuojama/reintrodukuojama rūšis turės galimybių išgyventi naujoje buveinėje, kaip ji praturtins šią buveinę ekonomine, estetinė ar kita prasme ir ar ši nauda bus didesnė už galimą žalą.

26. Aplinkos ministerija ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po Tarybos posėdžio informuoja pareiškėją apie Tarybos išvadą.

27. Tarybai neprieštaraujant nurodytų rūšių introdukcijai/reintrodukcijai privaloma parengti introdukcijos/reintrodukcijos projektą, kuriame turi būti:

27.1. nustatyta vietinių gyvūnų ir augalų rūšinė sudėtis, populiacijų struktūra ir gausumas;

27.2. įvertintas individų, kurie introdukuojami/reintrodukuojami, taksonominis statusas atliekant genetinius tyrimus. Pageidautina, kad reintrodukuojami individai būtų iš laukinių populiacijų, kurios būtų kiek galima artimesnės pagal genotipą, fenotipą ir kitus požymius buvusiai vietinei populiacijai;

27.3. nustatytas optimalus introdukuojamų/reintrodukuojamų individų skaičius, amžius, vyriškos ir moteriškos lyties individų santykis, tinkamiausias introdukcijos/reintrodukcijos laikas (sezonas), taip pat numatomas aklimatizacijos ir natūralizacijos laikas;

27.4. detalieji išnagrinėti biotiniai ir abiotiniai faktoriai, apsprendžiantys rūšies egzistavimą;

27.5. įvertintas galimas introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies poveikis ekosistemai. Introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies monitoringo programa turi būti sudėtinė projekto dalis.

28. Introdukcijos/reintrodukcijos projektą gali parengti tik atitinkamą kvalifikaciją turintys specialistai ar mokslo įstaigos. Projekto parengimą finansuoja pageidaujantis vykdyti introdukciją/reintrodukciją asmuo.

29. Vienas introdukcijos/reintrodukcijos projekto egzempliorius pateikiamas Aplinkos ministerijai, kuri per 5 darbo dienas po jo pateikimo išduoda leidimą introdukcijai/reintrodukcijai.

30. Leidime nurodomos rūšies įveisimo gamtinėje aplinkoje sąlygos. Leidimas nesuteikia teisės prekiauti, perduoti kitiems asmenims nemokamai ar kitaip platinti introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies individus.

31. Leidimas vykdyti introdukciją/reintrodukciją gali būti anuluotas ir vienus metus neišduodamas asmenims, pažeidusiems šios tvarkos ar leidimo sąlygų reikalavimus.

32. Jei yra abejonių dėl introdukcijos/reintrodukcijos tikslingumo, Taryba gali pasiūlyti atlikti eksperimentinę nedidelio kiekio individų introdukciją/reintrodukciją kontroliuojamomis sąlygomis. Eksperimentinė introdukcija/reintrodukcija vykdoma mažiausiai vienus metus. Pasibaigus šiam laikotarpiui, Taryba sprendžia dėl eksperimentinės introdukcijos/reintrodukcijos laikotarpio pratęsimo ar leidimo introdukuoti/reintrodukuoti išdavimo.

33. Tokios introdukcijos/reintrodukcijos metu turi būti pasirūpinta priemonėmis naujos rūšies individų plitimo sustabdymui ar jų sunaikinimui.

34. Apie gyvūnų pabėgimą iš kontroliuojamos teritorijos privaloma nedelsiant pranešti policijai ir regiono aplinkos apsaugos departamentui, savo lėšomis vykdyti šio aplinkos apsaugos departamento padalinio nurodymus dėl privalomo ištrūkusių gyvūnų sugavimo, organizuoti jų paiešką ir sugavimą, o jei tai neįmanoma, ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jų ištrūkimo į laisvę – sunaikinti.

35. Jei introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies individai elgiasi ir veikia aplinką ne taip, kaip buvo numatyta, ir pastebima jų daroma žala aplinkai, Tarybos sprendimu naujos rūšies individai sunaikinami bet kuriuo eksperimentinės introdukcijos/reintrodukcijos metu ar jai pasibaigus. Kontrolės ar sunaikinimo išlaidas apmoka asmenys, vykdančys introdukciją/reintrodukciją.

36. Penkis metus turi būti vykdomas pastovus introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies monitoringas. Po šio laikotarpio monitoringas vykdomas kas penki metai.

37. Monitoringą gali vykdyti tik atitinkamą kvalifikaciją šioje srityje turintys specialistai. Monitoringo metu turi būti tiriamas įveistos rūšies sveikatingumas (pagal nustatytus veterinarinius ar fitosanitarinius reikalavimus), adaptacija, poveikis aplinkai, nustatomas individų papildymo poreikis, identifikuojamos neigiamai šią rūšį veikiančios sąlygos ar nustatytos nesėkmingos introdukcijos/reintrodukcijos priežastys. Išlaidas, susijusias su monitoringo darbais, apmoka asmenys, atliekantys introdukciją/reintrodukciją.

38. Prekiauti gyvybingais introdukuotų/reintrodukuotų rūšių gyvūnais ar kitaip juos platinti leidžiama ne anksčiau kaip po vieno metų po jų įvežimo į Lietuvą, gavus tam Tarybos pritarimą bei vadovaujantis Aplinkos ministerijos, Muitinės departamento prie Finansų ministerijos ir VMVT nustatytomis Prekybos laukiniais gyvūnais taisyklėmis. Prekiauti galima tik šią veiklos rūšį užregistravusiems juridiniams asmenims, turint šių gyvūnų įsigijimo teisėtumą įrodančius dokumentus bei VMVT išduotą gyvūno sveikatos pažymėjimą (Forma Nr. 11).

39. Naujų augalų rūšių auginimui ir dauginimui su VAAT turi būti suderinti augalų karantininiai reikalavimai – sąlygos.

IV. PERKĖLIMAS

40. Organizmų perkėlimas vykdomas:

40.1. žmogaus ūkine veikla padarytai žalai gamtos ištekliams kompensuoti ar atkurti gyvybingas populiacijas, kai tos rūšies individai išnaikinami ar labai sumažėja jų kiekis dėl išnuodijimo, užteršimo ir panašių atvejų;

40.2. jei populiacija yra sumažėjusi žemiau kritinės ribos ir jos atsistatymas natūraliu būdu būtų pavojingai lėtas ar išskyla giminingo kryžminimosi grėsmė. Prieš perkelti turi būti ištirtos ir pašalintos ar maksimaliai sumažintos priežastys, nulėmusios populiacijos nykimą. Tik tuo atveju, jei po šių veiksmų vietinė populiacija neatsistato iki pageidaujamo lygio, galima svarstyti perkėlimo galimybę;

40.3. siekiant užpildyti neišnaudojamą maisto ir gyvenamosios aplinkos dalį, norint padidinti vertingų rūšių kiekį bendrijose arba dirbtinių bendrijų suformavimui tik iš vertingų rūšių, siekiant gauti didesnę produkciją, norint padidinti žūklės ar medžioklės laimikius;

40.4. invazinių rūšių, kenksmingų organizmų biologinei kontrolei.

41. Perkėlimas turi būti vykdomas pagal programas ar planus, suderintus su atitinkama mokslo institucija ir Aplinkos ministerija ir tik išimtiniais atvejais, siekiant išsaugoti vertingus gyvūnus, augalus ar kitus organizmus nuo sunaikinimo, galima perkelti ne pagal suderintą planą, apie tai informavus regiono aplinkos apsaugos departamentą.

42. Suderintos programos (planai) atstoja leidimą juose numatytoms rūšims įveisti. Jeigu perkeliama programoje (plane) nenurodytos rūšys, reikalingas atskiras Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos leidimas raštu.

43. Perkėlimo programose (planuose) turi būti nustatytos atitinkamam biotopui ekologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamiausios rūšys, optimalūs perkeliamų individų kiekiai, amžius, perkėlimo laikas ir šių darbų vykdymo mechanizmas. Perkeliami organizmai turi būti kiek įmanoma artimesni vietinei populiacijai pagal genetinius ir kitus požymius. Siekiant išvengti neigiamo genetinio poveikio vietinei populiacijai, jei perkėlimas vykdomas ne populiacijos atkūrimui, bet siekiant gauti didesnę produkciją (norint padidinti žūklės, medžioklės laimikius ir pan.), perkeliamus organizmus rekomenduojama sterilizuoti. Jei perkeliama dirbtinai veisti gyvūnai, turi būti žinoma jų kilmė ir įvertintas naujų ligų ir parazitų platinimo pavojus. Turi būti vengiama perkėlimų į populiacijas, kurios yra geroje būklėje.

44. Turi būti vykdomas perkėlimų monitoringas. Monitoringą gali vykdyti juridiniai ir fiziniai asmenys, turintys atitinkamą kvalifikaciją ir tokio darbo patirtį. Vykdyti perkeltų organizmų sveikatingumo monitoringą, įvertinti ligų ir parazitų platinimo pavojų gali VMVT, VAAT ar VVSPT pagal kompetenciją.

45. Pageidautina, kad dirbtinai veisti gyvūnai, jei tai įmanoma, prieš įkuriant juos gamtoje, būtų paženklinėti. Ženklinėti leidžiama tik Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka bei joje užregistruotais ženklais. Ženkilai ir ženklinimo būdai turi:

45.1. minimaliai traumuoti ženklinamus gyvūnus, nesudarkyti jų išvaizdos;

45.2. neturi pakeisti gyvūnų elgsenos, fiziologijos ar kitaip daryti įtakos jiems populiacijoje;

45.3. ilgai ir patvariai laikytis ant gyvūno kūno;

45.4. būti lengvai ir greitai aptinkami;

45.5. būti lengvai nuimami ir identifikuojami nesužalojant gyvūno;

45.6. būti visiškai nepavojingi kitų gyvūnų sveikatai, jei atsitiktinai pakliūtų į jų maistą, ženklinimo vieta turi būti parinkta taip, kad nebūtų galimybės ženklui patekti į žmonių maistą.

46. Juridiniai ar fiziniai asmenys apie introdukcijos/reintrodukcijos ar perkėlimo vietą ir laiką ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas turi informuoti atitinkamo regiono aplinkos apsaugos departamentą, savivaldybę ir valstybinio parko direkciją (jei perkėlimas vykdomas parko teritorijoje). Pranešimai pateikiami raštu arba telefonograma. Gavusios pranešimą, nurodytos institucijos paskiria asmenį dalyvauti įkuriant individus naujoje vietoje.

47. Introdukciją/reintrodukciją ar perkėlimą kontroliuojantys pareigūnai patikrina, ar yra leidimas tos rūšies individų įveisimui, ar jis numatytas suderintame plane (programoje), jų įsigijimo dokumentus, gyvūno sveikatos pažymėjimą arba Veterinarinio patikrinimo sertifikatą ar VAAT leidimą. Jei šių dokumentų nėra, įveisimas neleidžiamas.

48. Įkuriant individus naujoje buveinėje, užpildomas šios Tvarkos 2 priede nustatytos formos aktas. Jį pasirašo ir patvirtina antspaudu dalyvavęs atitinkamame regiono aplinkos apsaugos departamento atstovas bei savivaldybės ar valstybinio parko administracijos atstovas (jei telkinys yra parko teritorijoje) ir įveisimą atliekantis asmuo.

49. Aktas surašomas 3 egzemplioriais. Vienas egzempliorius lieka įveisimą atlikusiam asmeniui, o kiti ne vėliau kaip per 10 dienų po įveisimo (kartu su įsigijimo dokumentų, gyvūno sveikatos pažymėjimo arba Veterinarinio patikrinimo sertifikato ar VAAT leidimo kopijomis) pateikiami:

49.1. atitinkamam RAAD padaliniui;

49.2. savivaldybei arba valstybinio parko administracijai.

50. Introdukcijos/reintrodukcijos bei perkėlimo darbai finansuojami iš valstybės biudžeto, aplinkos apsaugos rėmimo programos ir kitų lėšų. Į išnuomotą ar privačią žemę introdukcija/reintrodukcija bei perkėlimai vykdomi žemės naudotojų lėšomis, išskyrus atvejus, kai introdukcija/reintrodukcija ar perkėlimai į išnuomotus ar privačius žemės sklypus yra numatyti saugomų rūšių ir bendrijų apsaugos reglamentuose ar ypač saugomų rūšių apsaugos projektuose arba Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojama žala ištekliams, padaryta ne dėl nuomininkų ar savininkų kaltės.

V. TRANSPORTAVIMAS

51. Gyvūnai didesniu nei 50 km atstumu transportuojami, vadovaujantis VMVT direktoriaus 1999 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 4-165 „Dėl gyvūnų vežimo taisyklių“ patvirtintomis Gyvūnų vežimo taisyklėmis (Žin., 1999, Nr. [58-1911](#); 2001, Nr. [69-2493](#)).

52. Transporto priemonė turi turėti teritorinės Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos išduotą pažymą apie jos tinkamumą gabenti gyvūnus.

53. Vežėjas turi būti registruotas VMVT nustatyta tvarka, turėti šios tarnybos išduotą Vežėjo licenciją, turėti VMVT direktoriaus 2001 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 311 „Dėl leidimo vežti gyvūnus Lietuvos Respublikos teritorijoje formos patvirtinimo bei leidimų išdavimo tvarkos“ (Žin., 2001, Nr. [69-2491](#)) patvirtintos formos leidimą vežti gyvūnus ir laikytis kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių gyvūnų vežimą, nuostatų.

54. Vežant gyvūnus Lietuvos Respublikos teritorijoje būtina turėti gyvūno sveikatos pažymėjimą (Forma Nr. 11). Įvežtiems į Lietuvos Respublikos teritoriją gyvūnams pasienio veterinarijos punkte poste yra išduodamas Veterinarinio patikrinimo sertifikatas.

55. Sergančius ir nusilpusius gyvūnus transportuoti draudžiama, išskyrus atvejus, kai šie gyvūnai transportuojami terapijai ar diagnostikai.

56. Turi būti sudarytos pervežamos rūšies organizmams tinkamos sąlygos (temperatūra, ventiliacija ir kt.). Gyvūnai turi būti nugabenti į paskirties vietą per kiek įmanoma trumpesnį laiką, švari ir dezinfekuotu transportu. Transporto dezinfekcijai naudojami Lietuvoje registruoti dezinfekantai. Augalams vežti skirta tara neturi būti užkrėsta kenksmingais organizmais. Importuojamiems augalams pakuoti draudžiama naudoti šiaudus, šieną, žolę.

57. Jei vandens gyvūnų transportavimo metu vanduo yra keičiamas, turi būti imamasi priemonių, kad būtų apsaugota nuo užkrėtimo ar užteršimo aplinka ir keičiamas vanduo nepatektų į vandens telkinius.

58. Gyvūnai, turintys ligų požymių ar nugarinę, sunaikinami pagal VMVT reikalavimus, valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint. Gyvūnai, atitinkantys nustatytus privalomuosius gyvūnų sveikatos būklės reikalavimus, gali būti realizuojami. Gyvūnų skrodimas atliekamas, vadovaujantis VMVT direktoriaus 2002 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 55 „Dėl gyvūnų lavonų skrodimo ir dokumentų įforminimo tvarkos“ (Žin., 2002, Nr. [14-542](#), Nr. [30-1105](#))“ nustatyta tvarka.

VI. FIZINIŲ IR JURIDINIŲ ASMENŲ PAREIGOS

59. Juridiniai ir fiziniai asmenys, vykdanys introdukciją/reintrodukciją ar perkėlimą, privalo:

59.1. penkis metus savo lėšomis vykdyti introdukuotos/reintrodukuotos rūšies išgyvenimo ir sveikatingumo monitoringą ir kasmet iki gruodžio 10 dienos pateikti Aplinkos ministerijai ataskaitą

apie naujos rūšies įveisimo rezultatus. Po šio laikotarpio monitoringą vykdyti kas penki metai. Vykdyti perkeltų rūšių monitoringą pagal suderintą programą;

59.2. apmokėti išlaidas, susijusias su įvežtų organizmų, neatitinkančių nustatytų veterinarinių ar fitosanitarinių reikalavimų, sunaikinimu ar sugrąžinimu į eksportuojančią valstybę;

59.3. apmokėti išlaidas, susijusias su įvežtų organizmų karantinavimu, diagnostiniais tyrimais, vakcinacijomis ar kitų Lietuvos Respublikoje galiojančių veterinarijos ir fitosanitarijos reikalavimų vykdymu;

59.4. užtikrinti priemones, kurių pagalba galima greitai ir efektyviai sunaikinti ar kontroliuoti organizmų plitimą, jei introdukuotos/reintrodukuotos rūšies organizmai pradeda kenkti ekosistemai;

59.5. laikytis leidimų sąlygų, VMVT ir VAAT nustatytų reikalavimų ir nurodymų;

59.6. nedelsiant pranešti VMVT apie pastebėtus gyvūnų susirgimus ar gaišimus;

59.7. nedelsiant pranešti VAAT apie pastebėtus augalams kenksmingus organizmus;

59.8. nekliudomai įleisti įgaliotus aplinkos apsaugos, VVSPT, VMVT, VAAT pareigūnus patikrinti introdukuotų/reintrodukuotų organizmų būklę, nemokamai suteikti jiems informaciją ir pagalbą, susijusią su šių organizmų kontrole ir tyrimu;

59.9. vykdyti kitus teisės aktų nustatytus reikalavimus, įgyvendinti priemones, panaikinančias arba mažinančias neigiamą poveikį aplinkai ir gamtos ištekliams.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

60. Informacija apie visus introdukcijos, reintrodukcijos ar perkėlimo etapus turi būti vieša.

61. Fiziniai ir juridiniai asmenys, įveisę invazines rūšis be leidimo, dėl neatsargumo ar nežinojimo, turi apmokėti šių rūšių išnaikinimo išlaidas ir atstatyti buvusią buveinių būklę.

62. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šios Tvarkos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS MINISTERIJA

LEIDIMAS INTRODUKUOTI Nr. _____.

Išduotas _____
(juridinio asmens pavadinimas)

Leidžiama _____
(rūšies lietuviškas ir lotyniškas pavadinimas)

_____ (individių amžius, kiekis)

Išaugintus (sugautus) _____
(įmonės, vietovės pavadinimas ir adresas)

Introdukuoti į _____
(rajonas, tikslus vietovės ar vandens telkinio pavadinimas)

Papildomos sąlygos: _____

Su introdukcijos tvarka susipažinau, su leidimo sąlygomis sutinku:

A tsakingas asmuo _____
(vardas, pavardė, parašas)

Leidimas išduotas _____ m. _____ d.

Leidimas galioja iki _____ m. _____ d.

A. V. _____

Leidimą išdavė _____

_____ pareigos _____ parašas _____ v., pavardė _____

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS MINISTERIJA

LEIDIMAS INTRODUKUOTI Nr. _____.

Išduotas _____
(juridinio asmens pavadinimas)

Leidžiama _____
(rūšies lietuviškas ir lotyniškas pavadinimas)

_____ (individių amžius, kiekis)

Išaugintus (sugautus) _____
(įmonės, vietovės pavadinimas ir adresas)

Introdukuoti į _____
(rajonas, tikslus vietovės ar vandens telkinio pavadinimas)

Papildomos sąlygos: _____

Su introdukcijos tvarka susipažinau, su leidimo sąlygomis sutinku:

A tsakingas asmuo _____
(vardas, pavardė, parašas)

Leidimas išduotas _____ m. _____ d.

Leidimas galioja iki _____ m. _____ d.

A. V. _____

Leidimą išdavė _____

_____ pareigos _____ parašas _____ v., pavardė _____

INTRODUKCIJOS, REINTRODUKCIJOS, PERKĖLIMO AKTAS

_____ m. _____ d.

(dalyvaujančių asmenų pareigos ir pavardės)

dalyvavo įkurdinant

(gyvūno, augalo ar kt. organizmo rūšies ar žemesnio taksono pavadinimas)

į rajono (savivaldybės) _____.

ežerą (upę, mišką, pelkę) _____

Individai išauginti (sugauti) _____

Iš viso atvežta _____ vnt. (kiekis žodžiais)

_____ amžius,

kurių bendras svoris _____ kg, vidutinis vieneto svoris _____ g (gyvūnams)

A tvežant krito _____ vnt., kurių svoris _____ kg

Iš viso įkurdinta _____ vnt., svėrusių _____ kg

Pervežimo atstumas _____ km

Veterinarinės pažymos Nr. _____, data _____ (gyvūnams)

Lietuvos Respublikos valstybinės augalų apsaugos tarnybos leidimas Nr. _____,

data _____ (augalams)

Parašai: 1. _____

2. _____

3. _____

A.V. _____

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2012 m. balandžio 5 d. įsakymo Nr. D1-291
redakcija)

INVAZINIŲ RŪŠIŲ KONTROLĖS IR NAIKINIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato rūšių, įrašytų į Invazinių Lietuvoje organizmų rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433 (Žin., 2004, Nr. [130-4677](#); 2009, Nr. [135-5904](#)), gausos reguliavimo, kontrolės ir naikinimo reikalavimus.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

2.1. Invazinė rūšis – augalų, gyvūnų ar grybų rūšis, kurios įsikūrimas ekosistemose kelia pavojų biologinei įvairovei, daro žalingą ekologinį, ekonominį poveikį ar kenkia žmonių sveikatai;

2.2. Invazinių rūšių kontrolė ir naikinimas – biologinių, mechaninių, cheminių ir kitų priemonių, kurias taikant ribojamas Invazinių rūšių plitimas arba siekiant jas išnaikinti, visuma.

II. INVAZINIŲ RŪŠIŲ KONTROLĖ IR NAIKINIMAS

3. Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo būdai turi būti visiškai saugūs žmonių sveikatai, efektyvūs ir nekenkiantys aplinkai, kitiems augalams ir gyvūnams. Invazinėms rūšims naikinti naudojami biologiniai gausos reguliavimo būdai, jei jų nėra, – naudojami mechaniniai ar cheminiai būdai arba naudojamos visos šios priemonės, kaip integruotas naikinimo būdas.

4. Invazinių rūšių naikinimui gali būti naudojami tik tie preparatai, kuriuos teisės aktų nustatyta tvarka leidžiama įvežti ir naudoti Lietuvos Respublikoje. Naikinimui naudojamos cheminės medžiagos turi būti greit suyrantys junginiai ir nesikaupti maisto grandinėje.

5. Cheminės naikinimo priemonės nenaudojamos, jei yra pastovi invazinių rūšių imigracija į tą teritoriją.

6. Jei Invazinių rūšių gausos reguliavimui ar naikinimui norima introdukuoti naujas rūšis, turi būti įvertintas tokių rūšių galimas neigiamas poveikis ir gautas Tarybos pritarimas.

7. Kiekvieno naikinimo metu turi būti siekiama sunaikinti visą invazinės rūšies populiaciją teritorijoje. Naikinimo preparatai ar būdai taip pat parenkami, atsižvelgiant į tai, ar teritorija yra saugomoje teritorijoje, ar ne.

7¹. Kenksmingi žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalai naikinami vadovaujantis priede nurodyta metodika.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-205](#), 2016-03-18, paskelbta TAR 2016-04-05, i. k. 2016-07620

8. Invazinių rūšių kontrolė vykdoma reguliuojant invazinių rūšių ir jų populiacijų gausą, vadovaujantis Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 (Žin., 2000, Nr. [53-1540](#); 2010, Nr. [110-5652](#)), Mėgėjiškos žūklės taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. D1-337 (Žin., 2005, Nr. [85-3189](#)), Limituotos žvejybos organizavimo ir vykdymo, limituotos žvejybos reguliavimo priemonių ir sąlygų nustatymo, paskelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. D1-227 (Žin., 2012, Nr. [33-1571](#)), Verslinės žvejybos Lietuvos žuvininkystės vidaus vandens telkiniuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. D1-267 (Žin., 2005, Nr. [69-2484](#); 2010, Nr. [29-1365](#)), Specialiosios žvejybos vidaus vandenyse tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos

ministro 2009 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. D1-331 (Žin., 2009, Nr. [74-3031](#)), Specialiosios žvejybos jūrų vandenyse taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3D-630 (Žin., 2008, Nr. [141-5599](#); 2011, Nr. [17-807](#)).

9. Gyvybingų invazinių rūšių įvežimas, perkėlimas, prekyba ar kitoks jų platinimas yra draudžiamas. Invazinių laukinių gyvūnų rūšis draudžiama sugavus paleisti ar perkelti į kitas vietas, naudoti gyvam masalui žvejojant. Invazinių rūšių naikinimo metu susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai turi būti tvarkomi 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (OL 2009 L 300, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/63/ES (OL 2010 L 276, p. 33), nustatyta tvarka.

10. Invazinių rūšių naikinimas privačiame ar išnuomotame žemės sklype gali būti vykdomas apie tai informavus žemės savininką ar naudotoją, valstybei nuosavybės teise priklausančioje teritorijoje, informavus žemės valdytoją. Žemės savininką, naudotoją ar valdytoją apie jų žemėje numatomas Invazinių rūšių naikinimo priemones informuoti raštu ar elektroniniu paštu ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki naikinimo pradžios.

11. Jei Invazinių rūšių kontrolė, naikinimas finansuojamas iš ES struktūrinių fondų, valstybės biudžeto ar kitų finansavimo šaltinių, turi būti parengti Invazinių rūšių populiacijų gaivos reguliavimo veiksmų planai (toliau – Veiksmų planas).

12. Veiksmų planus gali rengti fiziniai ir juridiniai asmenys. Veiksmų planas yra rengiamas konkrečiai teritorijai.

13. Veiksmų plano struktūra:

13.1. titulinis lapas;

13.2. invazinės rūšies populiacijos, teritorijos būklės aprašymas ir įvertinimas;

13.3. Veiksmų plano tikslai ir uždaviniai;

13.4. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas;

13.6. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo finansavimo šaltiniai;

13.7. Veiksmų plano tikslinimas ir stebėseną;

13.8. Veiksmų plano brėžiniai ir priedai.

14. Veiksmų plano tituliname lape nurodoma:

14.1. invazinės rūšies ir teritorijos (vietovės) pavadinimas. Taip pat nurodoma apskritis, savivaldybė, kurioje yra teritorija;

14.2. Veiksmų plano galiojimo laikotarpis (nurodomas metais);

14.3. Veiksmų plano rengėjas (-ai);

14.4. Veiksmų plano parengimo metai.

15. Aprašant invazinės rūšies populiacijos, teritorijos būklę ir įvertinant, turi būti nurodyta:

15.1. teritorijos padėtis, jos ribos ir užimamas plotas. Nurodomos teritorijos, kuriai parengtas Veiksmų planas, centrinio taško geografinės koordinatės (koordinatinių sistemoje LKS-94), apskritis, savivaldybė, seniūnija, artimiausia gyvenamoji vietovė ir atstumas iki jos, bendras užimamas plotas. Išvardijamos į teritoriją patenkančios saugomos teritorijos (jų dalys) ir funkcinio prioriteto zonos (jeigu tokios nustatytos), taip pat Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos. Jei teritorijos ribos sutampa su saugomos teritorijos (jos dalies) ar jos zonos ribomis, pateikiama nuoroda į atitinkamus teisės aktus, kuriais patvirtintos šios ribos;

15.2. teritorijos teisinis statusas ir svarba. Esamas teritorijos apsaugos statusas, jį nustatantys teisės aktai ir galiojantys veiklos apribojimai;

15.3. žemės nuosavybė ir naudojimas. Pateikiama informacija apie teritorijoje esamų privačios nuosavybės teise valdomų, valstybei nuosavybės teise priklausančių ir laisvos žemės fondo žemės sklypų skaičių ir plotus;

15.4. Invazinės rūšies populiacijos būklės teritorijoje aprašymas;

15.5. Invazinės rūšies keliamos grėsmės ir naikinimo būtinybė: nurodomos pagrindinės grėsmės, kylančios žmogaus sveikatai, biologinei įvairovei, saugomoms rūšims, kraštovaizdžiui ir pan.

16. Veiksmų plano tikslas ir uždaviniai. Veiksmų plano tikslas turi būti realus ir pasiekiamas per Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo plane numatytą laikotarpį. Veiksmų plano tikslas išplėtojamas per uždavinius. Veiksmų plano uždaviniai turi būti konkretūs, užtikrinantys tikslo įgyvendinimą.

17. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas parengiamas, nurodant konkrečias priemones, kuriomis bus siekiama Veiksmų plano tikslo ir uždavinių įgyvendinimo. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo planas turi būti pateikiamas lentelės forma, kurioje trumpai nurodoma:

17.1. uždaviniai ir kiekvienam jų įgyvendinti planuojamos priemonės;

17.2. numatomas kiekvienos priemonės įgyvendinimo terminas, periodiškumas;

17.3. įvardijami konkretūs tvarkymo plotai (tvarkymo ploto numeris, jeigu priemonė planuojama tik dalyje išskirto tvarkymo ploto, nurodomas jo faktinis tvarkytinas plotas);

17.4. pastabose įvardijama būtina informacija, susijusi su priemonių įgyvendinimu (tvarkytinos teritorijos vietos sąlygų įvertinimas (pvz., vieta sunkiai privažiuojama, status šlaitai ir pan.), nurodomos oro sąlygos, kurioms esant galimi priemonių įgyvendinimo veiksmai (pvz., nevėjuota ir pan.), įvardijamos nacionaliniu ir tarptautiniu mastu saugomos rūšys ir buveinės, esančios toje teritorijoje ir pan.).

18. Jei būtina, išsamesnis Veiksmų plano priemonių aprašymas pateikiamas po 17 punkte nurodyta lentele.

19. Veiksmų plano priemonės negali prieštarauti veiklą saugomoje teritorijoje ar jos dalyje reglamentuojantiems, apsaugos ir tvarkymo režimą nustatantiems teisės aktams, išskyrus tuos atvejus, kai invazinės rūšies plitimas kelia grėsmę vietinėms saugomoms rūšims ir žmonių sveikatai. Tokiais atvejais priemonės turi būti suderintos su žemės valdytojais ar savininkais.

20. Siekiant užtikrinti efektyvų Veiksmų plano priemonių įgyvendinimą, suskirstant teritoriją į tvarkymo plotus, turi būti laikomasi šių reikalavimų: tvarkymo plotas negali apimti skirtingų nuosavybės formų sklypų (valstybės ir privačios nuosavybės teise valdomi ir (ar) skirti nuosavybės teisių atkūrimui žemės sklypai negali patekti į tą patį tvarkymo plotą), tvarkymo plotas gali apimti tik vieno valstybinės žemės valdytojo (patikėtinio) valdomą sklypą.

21. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo finansavimo šaltiniai. Lėšų poreikis turi būti atliekamas šiais aspektais:

21.1. žmoniškųjų išteklių analizė;

21.2. finansinių išteklių analizė;

21.3. kiekvienai priemonei įgyvendinti apskaičiuotas bendras ir metinis (jeigu priemonė nevienkartinė) lėšų poreikis.

22. Veiksmų plano tikslinimas ir stebėsena. Veiksmų planas turi būti periodiškai tikslinamas atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių numatytų priemonių įgyvendinta (neįgyvendinta), į realų Veiksmų plano priemonių poveikį, atsiradusius naujus veiksnius ir siekiant įvertinti plano įgyvendinimo rezultatus ir efektyvumą. Šiame skyriuje detalizuojama:

22.1. Veiksmų plano peržiūrų atlikimo laikas;

22.2. rodikliai, kurie turi būti patikrinti;

22.3. atvejai, dėl kurių turi būti keičiamas patvirtintas Veiksmų planas.

23. Prie Veiksmų plano pridedami brėžiniai ir kiti priedai. Turi būti pateikiamas teritorijos lokalizacijos brėžinys ir priemonių įgyvendinimo brėžinys;

24. Teritorijos lokalizacijos brėžinyje turi būti nurodoma:

24.1. ribos teritorijos, kuriai parengtas Veiksmų planas;

24.2. patenkančių į teritoriją, saugomų teritorijų ar jų dalių, kurioms parengtas Veiksmų planas, ribos. Kai Veiksmų planas rengiamas teritorijai, kurios išorinės ribos sutampa su saugomos teritorijos ribomis arba saugomos teritorijos funkcinio prioriteto zonos ribomis, naudojamos skaitmeninės išorinės ribos pagal Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenis;

24.3. krašto apsaugos ir valstybės sienos apsaugos tikslams išskirtų teritorijų ribos;

24.4. gamtinės vertybės (saugomų rūšių radavietės, natūralių buveinių plotų ribos);

24.5. kultūros paveldo objektai.

25. Ribų įskaitmeninimui naudojami naujausi ortofotografiniai žemėlapiai ir georeferencinės

GIS duomenų bazės masteliu 1:10 000. Ribos turi būti pateiktos koordinačių sistemoje LKS-94.

26. Priemonių įgyvendinimo brėžinyje (taikoma, jei vienai teritorijai numatyta daugiau kaip viena invazinių rūšių gausos reguliavimo priemonė) turi būti nurodomi atskiri plotai su aiškiai nurodytais tvarkymo veiksmais.

27. Brėžiniai parengiami tokiu masteliu, kad atspausdintas žemėlapis būtų ne didesnio kaip A2 formato ir būtų užtikrintas pakankamas informatyvumas, skaitomumas ir dauginimas. Prireikus užtikrinti pakankamą informatyvumą, brėžinys gali susidėti iš keleto A2 formato lapų.

28. Prieduose pateikiama informacija apie Veiksmų planą rengusius ekspertus ir konsultantus, duomenų šaltinius ir informacijos teikėjus.

29. Parengti Veiksmų planai pateikiami Aplinkos ministerijai. Aplinkos ministerija Veiksmų planą pateikia svarstyti Invazinių rūšių kontrolės tarybai ir, gavusi šios tarybos išvadą, pritaria ar pateikia motyvuotą atsakymą dėl nepritarimo Veiksmų plano rengėjams.

29¹. Savivaldybių administracijų parengti Veiksmų planai Aplinkos ministerijai neteikiami.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-205](#), 2016-03-18, paskelbta TAR 2016-04-05, i. k. 2016-07620

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Asmenys, pažeidę Tvarkos aprašo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-291](#), 2012-04-05, Žin., 2012, Nr. 43-2126 (2012-04-12), i. k. 112301MISAK00D1-291

KENKSMINGŲ ŽMOGAUS SVEIKATAI INVAZINIŲ RŪŠIŲ AUGALŲ NAIKINIMO METODIKA

1. Kenksmingų žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalų naikinimo metodika (toliau – Metodika) nustato augalų naikinimo būdus ir priemones.

2. Asmenys, dirbantys kenksmingais žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalais apaugusioje teritorijoje, turi turėti asmenines apsaugos priemones. Visos kūno dalys privalo būti apsaugotos vandens nepraleidžiančiais sintetiniais drabužiais ir avalyne, būtina dėvėti pirštines ir apsauginę kaukę, akinius ir respiratorių. Baigus darbą, reikia saugotis, kad plika oda neprisiliestų prie augalų sultimis aptiškusių drabužių, avalynės, įrankių.

3. Būtina vengti liesti augalus, glaustis prie bet kurių jų dalių neapsaugotomis kūno vietomis. Susižalojimų rizika mažesnė darbus vykdant vakarais, debesuotą ar lietingą dieną.

4. Kenksmingi žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalai naikinami:

4.1. cheminėmis priemonėmis (augalų apsaugos produktais – herbicidais);

4.2. mechaninėmis priemonėmis:

4.2.1. iškasant;

4.2.2. šienaujant (nupjaunant);

4.2.3. užariant;

4.2.4. uždengiant geotekstile;

4.3. biologinėmis priemonėmis (augalų augimo vietose ganant gyvulius).

5. Naikinimo darbai pradedami ankstyvą pavasarį, vos prasidėjus augalų vegetacijai, ir tęsiami be pertraukos ne mažiau kaip ketverius metus, kol sunaikinamos augalų šaknys. Vėliau ne mažiau nei 5 metus prižiūrima, kad neišaugų nauji individai, kol dirvožemyje nebelieka daigų sėklų. Rekomenduojama taikyti cheminių ir mechaninių naikinimo būdų derinius. Pavieniai augalai (iki 100 augalų) naikinami iškasant, nupjaunant, individualiai apipurškiant augalus herbicidais. Nedideliuose sąžalynuose (100–1000 augalų) augalai naikinami iškasant, nupjaunant, šienaujant, visą plotą purškiant herbicidais. Dideli sąžalynai (>1000 augalų) šienaujami, purškiami herbicidais, ariami. Siekiant kuo mažiau sumažinti plitimą į dar neužimtus plotus, visuomet geriausia plotą pradėti tvarkyti nuo pakraščio.

6. Kenksmingų žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalų naikinimas augalų apsaugos produktais – herbicidais (kai herbicidų naudojimas nedraudžiamas kitais teisės aktais):

6.1. naikinant kenksmingus žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalus augalų apsaugos produktais – herbicidais privaloma laikytis Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, teikimo rinkai taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, teikimo rinkai taisyklių patvirtinimo“, reikalavimų;

6.2. profesionalieji ir neprofesionalieji augalų apsaugos produktų naudotojai augalų apsaugos produktus turi ruošti ir naudoti laikantis augalų apsaugos produktų etiketėje nustatytų reikalavimų;

6.3. būtina kiekvieną augalą apipurkšti vegetacijos sezono pradžioje (rekomenduojami glifosato veikliąją medžiagą turintys herbicidai), kai lapai pasiekia maždaug 20–30 cm aukštį. Jeigu augalai aukštesni, prieš naudojant chemines priemones, juos būtina nušienauti;

6.4. jeigu po herbicidų naudojimo dalis augalų išlieka, taikyti mechanines naikinimo priemones.

7. Tais atvejais, kai kenksmingų žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalų negalima naikinti herbicidais, jie iškasami ne mažiau kaip ketverius metus iš eilės vykdant darbus šiais etapais:

7.1. pirmaisiais metais augalai pirmą kartą iškasami, kai pradeda atželti ir būna ne daugiau kaip 30 cm aukščio;

7.2. kasant augalus naudojamas įprastas kastuvas, kurio metalinės plokštės briauna užaštrinta. Kad augalas žūtų, kastuvu jo šaknys turi būti pakertamos 10–15 cm gylyje. Suėmus už lapų, jis su šaknimis ištraukiamas iš žemės. Išrauti augalai surenkami į krūvas ir paliekami tvarkomajame plote arba kompostuojami;

7.3. praėjus dviem savaitėms po pirmojo kasimo, plotus, kuriuose kasami augalai, reikia nušienauti;

7.4. likę augalai antrą kartą kasami vėl pradėjus želti, praėjus maždaug 20–40 dienų po pirmojo šienavimo;

7.5. praėjus 2–3 savaitėms po antrojo iškasimo augalai antrąjį kartą šienaujami;

7.6. praėjus maždaug 20–40 dienų po antrojo nušienavimo augalai kasami trečiąjį kartą;

7.7. trečiąjį kartą augalai šienaujami rudens pradžioje vėl atžėlus augalų lapams;

7.8. antraisiais ir vėlesniais metais kasami likę neiškasti ir atžėlę augalai. Pirmą kartą kasami ankstyvą pavasarį, vos pradėjus atželti, antrą kartą – po 20–40 dienų. Šienaujami praėjus 2–3 savaitėms po iškasimo, siekiant sunaikinti išlikusius individus.

8. Kenksmingų žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalų naikinimas ariant:

8.1. pirmaisiais metais plotas, kuriame auga invazinių rūšių augalai, suiriamas iki 24 cm gylio. Prieš arimą augalai turi būti nupurkšti herbicidais, iškasti arba nupjauti. Jei augalai purškiami herbicidais, arti reikia praėjus 3 savaitėms po purškimo. Vėliau plotas dar 2–3 kartus akėjamas arba kultivuojamas;

8.2. antraisiais metais balandžio mėnesį plotas dar kartą suakėjamas ir apsėjamas žolių (pievinių miglių, raudonųjų eraičių, pašarinių motiejukų ir kt.) mišiniu. Sėjama didesne sėklos norma nei įprastai, kad susiformuotų tanki velėna;

8.3. trečiaisiais metais gegužės mėnesio antrojoje pusėje žolė nupjaunama, o likę pavieniai individai iškasami.

9. Kenksmingų žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalai efektyviai naikinami uždengiant juoda plėvele ar geotekstile. Ankstyvą pavasarį, prieš prasidedant augalų vegetacijai, arba vasarą, prieš tai nupjovus augalus, augavietę reikia užkloti juoda polietileno plėvele ir jos kraštus ir sudūrimus prispausti apkasant žeme (prispausti galima ir medžiais ar krūmais, rieduliais, maišais su smėliu ir pan.). Per 2–3 vegetacijos sezonus augalai po plėvele žūva, o likusius galima pašalinti iškasant.

10. Kenksmingų žmogaus sveikatai invazinių rūšių augalų naikinimo darbai nevykdomi, kai augalai nužydėję arba išbarstę sėklas.

Papildyta priedu:

Nr. [D1-205](#), 2016-03-18, paskelbta TAR 2016-04-05, i. k. 2016-07620

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2012 m. balandžio 5 d. įsakymo Nr. D1-291
redakcija)

INVAZINIŲ RŪŠIŲ KONTROLĖS TARYBOS NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Invazinių rūšių kontrolės taryba (toliau – Taryba) yra Aplinkos ministerijos patariamoji institucija, padedanti nustatyti invazinių rūšių prevencijos ir valdymo priemones.
2. Tarybos veikla grindžiama kolegialiu klausimų svarstymu, teisėtumo ir viešumo principais.
3. Tarybos išvados, pasiūlymai, rekomendacijos, teikiami Aplinkos ministerijai, yra patariamojo, rekomendacinio pobūdžio.
4. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme (Žin., 1997, Nr. [108-2726](#); 2010, Nr. [81-4218](#)), Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352 (Žin., 2002, Nr. [81-3505](#)).

II. TARYBOS UŽDAVINYS IR FUNKCIJOS

5. Tarybos uždavinys – padėti Aplinkos ministerijai formuoti valstybės politiką invazinių rūšių valdymo ir kontrolės srityje.
6. Taryba atlieka šias funkcijas:
 - 6.1. teikia išvadas, pasiūlymus ir rekomendacijas dėl invazinių rūšių kontrolės ir prevencijos;
 - 6.2. teikia pasiūlymus dėl mokslinių tyrimų ir invazinių rūšių gausos reguliavimo;
 - 6.3. teikia Aplinkos ministerijai pasiūlymus dėl teisės aktų, susijusių su invazinėmis rūšimis, parengimo ar pakeitimo;
 - 6.4. teikia išvadas dėl invazinių rūšių valdymo planų, programų kūrimo ir įgyvendinimo;
 - 6.5. nagrinėja ir teikia išvadas dėl introdukcijos, reintrodukcijos tikslingumo ir pagrįstumo;
 - 6.6. teikia išvadas, pasiūlymus dėl svetimų (svetimžemių) ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje pagal 2007 m. birželio 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje (OL 2007 L 168, p.1);
 - 6.7. informuoja visuomenę apie invazinių rūšių plitimą ir daromą žalą ir galimus naikinimo būdus;
 - 6.8. bendradarbiauja su atitinkamomis Lietuvos Respublikos, užsienio bei tarptautinėmis organizacijomis.

III. TARYBOS TEISĖS

7. Taryba turi teisę:
 - 7.1. sudaryti iš Tarybos narių bei kviečiamų ekspertų ar specialistų darbo grupes atitinkamiems klausimams nagrinėti;
 - 7.2. kviesti į posėdžius valstybės ir savivaldybių institucijų, mokslo ir mokymo, nevyriausybinių organizacijų, kitų institucijų atstovus;
 - 7.3. teisės aktų nustatyta tvarka gauti posėdžiuose nagrinėjamais klausimais reikiamą informaciją ir medžiagą iš valstybės ir savivaldybių, mokslo ir mokymo bei kitų institucijų;
 - 7.4. informuoti visuomenę apie Tarybos veiklą.

IV. TARYBOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

8. Tarybos personalinę sudėtį tvirtina, Tarybos pirmininką, Tarybos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių skiria aplinkos ministras.

9. Pagrindinė Tarybos darbo forma – posėdžiai.

10. Tarybos posėdžiai rengiami prireikus, bet ne rečiau kaip kartą per metus.

11. Posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip pusė Tarybos narių.

12. Tarybos posėdžius šaukia:

12.1. Tarybos pirmininkas (savo iniciatyva arba ne mažiau kaip trečdalis Tarybos narių siūlymu);

12.2. Aplinkos ministerija.

13. Posėdžio medžiaga Tarybos nariams pateikiama elektroniniu paštu ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki posėdžio. Ypatingais atvejais posėdžio medžiaga gali būti pateikiama vėliau, gavus Tarybos pirmininko sutikimą.

14. Tarybos sprendimai priimami paprasta balsų dauguma ir įforminami protokolu. Laikoma, kad sprendimui yra pritarta, kuomet už pritarimą jam balsuoja dauguma posėdyje dalyvaujančių Tarybos narių. Balsavimo metu balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiamas Tarybos posėdžiui pirmininkaujančiojo balsas.

15. Visi Tarybos posėdžiai protokoluojami. Protokolą pasirašo posėdžio pirmininkas ir posėdžio sekretorius. Prie protokolo gali būti pridedama atskirosi Tarybos nario nuomonė ir kita informacija.

16. Negalintys dalyvauti posėdyje Tarybos nariai savo nuomonę svarstomais klausimais gali pateikti raštu. Raštu pateikta nuomonė paskelbiama posėdyje.

17. Posėdžio metu gali būti nusprendžiama, kad posėdžio metu svarstomam sprendimui priimti reikia daugiau balsų, negu posėdyje dalyvaujančių Tarybos narių paprastos balsų daugumos. Tokiu atveju yra parengiamas sprendimo projektas ir išsiunčiamas Tarybos nariams paštu ar elektroniniu paštu. Nariai, susipažinę su sprendimo projektu, balsuoja paštu ar elektroniniu paštu. Laikoma, kad Tarybos sprendimui yra pritarta, kai už jį ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo posėdžio sprendimo projekto išsiuntimo balsuoja ne mažiau kaip trys penktadaliai visų Tarybos narių. Pasibaigus balsavimo terminui, posėdžio sekretorius parengia posėdžio protokolą ir paštu ar elektroniniu paštu supažindina visus Tarybos narius.

18. Tarybos pirmininkas atlieka šias funkcijas:

18.1. organizuoja Tarybos darbą;

18.2. šaukia Tarybos posėdžius ir jiems pirmininkauja;

18.3. atsako už Tarybos veiklą.

19. Jei Tarybos pirmininko nėra, jo funkcijas vykdo Tarybos pirmininko pavaduotojas.

20. Tarybos sekretorius:

20.1. rengia Tarybos posėdžio medžiagą (darbotvarkę, protokolo projektus, kitą medžiagą);

20.2. tvarko Tarybos dokumentus, kaupia ir sistemina surinktą medžiagą;

20.3 vykdo kitus Tarybos pirmininko pavedimus Tarybos posėdžio rengimo klausimais.

21. Visi dokumentai, susiję su Tarybos veikla, saugomi teisės aktų nustatyta tvarka.

22. Tarybos nariai savo pareigas atlieka visuomeniniais pagrindais.

23. Tarybą techniškai aptarnauja Aplinkos ministerija.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-291](#), 2012-04-05, Žin., 2012, Nr. 43-2126 (2012-04-12), i. k. 112301MISAK00D1-291

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2002 m. liepos 1d. įsakymu Nr. 352

INTRODUKCIJOS, REINTRODUKCIJOS IR PERKĖLIMO PROGRAMA

I. BENDROJI DALIS

1. Introdukcija, reintrodukcija ir perkėlimas yra labai veiksmingos natūralių ir dirbtinių ekosistemų valdymo priemonės, kurios, teisingai naudojamos, gali duoti didelę ekologinę ir ekonominę naudą, bet, kaip ir kitos dirbtinės priemonės, gali sukelti nepataisomą žalą, jei naudojamos netinkamai.

2. Šiuo metu viena didžiausių grėsmių biologinei įvairovei yra svetimų rūšių biologinė invazija. Natūralūs gamtiniai barjerai per tūkstantmečius leido susiformuoti unikalioms ekosistemoms ir rūšims. Vykstant globalizacijos procesui, intensyvėjant tarptautinei prekybai, transportui, turizmui, šie barjerai buvo sugriauti. Vis daugiau įvairių augalų, gyvūnų, grybų ir kitų organizmų rūšių, atsitiktinai ar turint tam tikrą tikslą, perkeliama už jų natūralaus paplitimo ribų. Kai kurios iš jų, atsidūrę naujoje aplinkoje, tampa invazinėmis – sukelia dideles ekologines, ekonomines problemas ar kenkia žmonių sveikatai. Pasienio kontrolės postai, įsteigti tam, kad apsaugoti nuo žmonių, augalų ir gyvulių ligų sukėlėjų, neapsaugo nuo rūšių, kurios gali pakenkti biologinei įvairovei. Svetimų rūšių yra visose taksonominėse grupėse: pradedant virusais ir baigiant žinduoliais. Jos yra įsiskverbę ir paveikę vietinę biotą praktiškai visuose ekosistemų tipuose. Balastinio vandens išpylimas, laivų korpusų plovimas sąlygojo neplanuotą ir nepageidaujamą kenksmingų vandens organizmų introdukciją jūros ir gėlųjų vandenų ekosistemose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

3. Invazinių rūšių žala yra globali, užmaskuota ir dažniausiai nepataisoma. Šimtai rūšių nyksta dėl svetimų rūšių invazijos. Aplinkos tarša ir buveinių destrukcija, globalinis klimato atšilimas sudaro palankias sąlygas invazinėms rūšims įsikurti ir plisti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

4. Iki 2000 m. pabaigos Lietuvoje buvo žinoma daugiau kaip 530 svetimų rūšių augalų, apie 10 svetimų grybų ir kerpių rūšių ir po 5 rūšis gamtoje plintančių svetimų bakterijų bei virusų. Itin intensyviai į Lietuvą skverbiasi svetimžemiai augalai. Paskutinius du dešimtmečius per metus jų vidutiniškai padaugėja 12 rūšių. Į Baltijos jūrą savaime atkeliavo ar buvo atvežta su balastiniais vandenimis apie 100 svetimų organizmų rūšių.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

5. Šiame šimtmetyje Lietuvos gyvūnų rūšių įvairovę bandyta papildyti 13 žinduolių, 1 paukščių, 22 žuvų ir vėžių rūšimis ir keletu vėžiagyvių rūšių. Didžioji dalis introdukuotų rūšių neprisitaikė prie Lietuvos sąlygų, tačiau kai kurios (mangutas, kanadinė audinė, ondatra, sidabrinis karosas) tapo dažnos.

6. Sėkminga buvo bebro ir tauriojo elnio reintrodukcija Lietuvoje, Ponto–Kaspijos gamaridų ir mizidžių introdukcija į Kauno ir Kuršių marias, kalninės pušies introdukcija Kuršių Nerijoje. Tačiau plinta ir žalingos svetimos rūšys – rainuotasis vėžys, grundulas, Sosnovskio barštis, uosialapis klevas, vėžiagyvis *Cercopagis pengoi* ir kt.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

7. Šiuo metu nėra tiksliai žinoma, kokios svetimų organizmų rūšys yra Lietuvoje, jų aklimatizacijos laipsnis, agresyvumas vietinių rūšių atžvilgiu, ekonominė ir ekologinė žala ar nauda.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

II. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

8. Programa parengta, vadovaujantis Biologinės įvairovės konvencijos (Žin., 1995, Nr. [69-1662](#)) 8 straipsnio, Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos (Žin., 1996, Nr. [91-2126](#)) 11 straipsnio, Konvencijos dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių (Žin., 2001, Nr. [19-591](#)) VII.14 rezoliucijos dėl invazinių rūšių ir šlapžemių, Laukinės gyvūnijos įstatymo (Žin., 1997, Nr. [108-2727](#); 2001, Nr. 110-3988) 7 straipsnio, Laukinės augalijos įstatymo (Žin., 1997, Nr. 60-1944) 6 straipsnio, Saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymo (Žin., 1997, Nr. [108-2727](#); 2001, Nr. 110-3987) 16 straipsnio, Jūros aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1997, Nr. [108-2731](#)) 20 straipsnio ir kitų teisės aktų reikalavimais.

9. Šios programos tikslas yra sumažinti biologinės įvairovės praradimą bei ekonominius nuostolius, sąlygojamus introdukuotų, reintrodukuotų, perkeltų organizmų ar savaime plintančių invazinių rūšių. Pridedamas veiksmų planas 2002–2007 m. (1 priedas).

10. Programos pagrindiniai uždaviniai yra:

10.1 informuoti valstybės institucijas ir visuomenę apie invazinių rūšių daromą žalą ir paskatinti imtis jų plitimo prevencijos, kontrolės ir valdymo funkcijų;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

10.2. sustiprinti invazinių rūšių introdukcijos prevenciją kaip pagrindinę priemonę, reikalaujančią nacionalinių ir tarptautinių veiksmų;

10.3. sumažinti atsitiktinių ir nelegalių svetimų rūšių įvežimo ir introdukcijos atvejų;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

10.4. užtikrinti, kad būtų iš anksto išsamiai įvertintas introdukuojamų, reintrodukuojamų ar perkeliamų rūšių galimas poveikis biologinei įvairovei;

10.5. skatinti invazinių rūšių naikinimo ir kontrolės programų rengimą ir jų įgyvendinimą;

10.6. tobulinti svetimų rūšių kontrolės teisinę ir institucinę bazę bei tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

10.7. skatinti mokslinius tyrimus, duomenų bazių kūrimą ir informacijos keitimąsi tarp valstybių bei tarp institucijų šalies viduje.

III. PROGRAMOS PRINCIPAI

Pirmas skirsnis. Informavimas ir Švietimas

11. Informavimas ir švietimas būtinas tam, kad svetimų rūšių plitimas būtų suprastas kaip esminė ir prioritetinė aplinkosauginė problema. Informavimas, mokymas ir visuomenės švietimas yra efektyviausia prevencijos priemonė, sumažinanti netyčinių ir nelegalių introdukcijų riziką. Introdukcija, reintrodukcija, perkėlimas, svetimų invazinių rūšių naikinimas ir kontrolė yra sėkmingesnė, jei šiems darbams pritaria ir juose dalyvauja vietiniai gyventojai. Moksliniai tyrimai yra būtinas pagrindas mokymui ir švietimui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

12. Rekomenduojami veiksmai:

12.1. identifikuoti atskirų visuomenės grupių vaidmenį ir interesus invazinių rūšių srityje ir pateikti joms atitinkamą informaciją bei rekomenduoti jų galimus veiksmus;

12.2. prekių importuotojai, eksportuotojai yra visuomenės grupės, nuo kurių daugiausia priklauso invazinių rūšių introdukcijos prevencija, todėl jiems turi būti skiriamas didžiausias dėmesys informacijos ir mokymo srityje;

12.3. teikti informaciją ir rekomendacijas turistams, atvykstantiems į šalį, keliaujantiems šalies viduje ar vykstantiems į kitas šalis, bendradarbiauti šioje srityje su turizmo agentūromis ir kaimo turizmo organizatoriais;

12.4. mokyti pasienio kontrolės punktų darbuotojus bei kitus atsakingus pareigūnus identifikuoti ir kontroliuoti invazines rūšis;

12.5. informuoti vietinius gyventojus ir kitas suinteresuotas visuomenės grupes visose svetimų rūšių valdymo fazėse, kad būtų išvengta nesusipratimų;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

12.6. sukurti svetimų rūšių duomenų bazę – tiksli, išsami ir lengvai pasiekama informacija yra pagrindas mokymui ir švietimui;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

12.7. įtraukti svetimų rūšių problemą į mokymo programas vidurinio ir aukštojo mokslo mokyklose;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

12.8. užtikrinti, kad teisės aktai, reglamentuojantys introdukciją ir svetimų rūšių valdymą, būtų suprantami ir žinomi pareigūnams ir plačiai visuomenei.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

Antras skirsnis. Prevencija

13. Svetimų rūšių introdukcijos prevencija yra pigiausia ir efektyviausia priemonė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

14. Rekomenduojama laikytis šių prevencijos nuorodų:

14.1. introdukcija neturėtų būti leidžiama, jei yra abejonių, kad introdukuojama rūšis gali tapti invazine. Kadangi introdukuojamų rūšių poveikį biologinei įvairovei dažniausiai yra sunku nuspėti, reikia vadovautis atsargumo principu;

14.2. ypatingų atsargumo priemonių turi būti imamasi introdukuojant į vandens ekosistemas;

14.3. invazinių rūšių poveikis yra „biologinė tarša“, kuri sąlygoja ekonominius bei ekologinius nuostolius, todėl turi būti laikomasi principo „teršėjas moka“;

14.4. turi būti sumažinta atsitiktinės introdukcijos rizika. Planuota introdukcija turi vykti Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka, suderinus su atitinkamomis institucijomis;

14.5. introdukcija gali būti leidžiama tik tuo atveju, jei jos numatoma nauda yra žymiai didesnė už galimą žalą. Jei tą patį tikslą galima pasiekti, perkeliant vietines rūšis, introdukcija neturi būti naudojama;

14.6. introdukcija neleidžiama, jei introdukuojama rūšis turėjo žalingą ekologinį ar ekonominį poveikį kitose šalyse;

14.7. įvežami organizmai turi būti karantinuojami, siekiant nustatyti, ar nėra ant jų ar kartu su jais nepageidaujamų rūšių;

14.8. turi būti vykdomas specializuotas monitoringas tam, kad invazinės rūšys būtų nustatytos jų invazijos ankstyvose stadijose, kol jų populiacijos yra mažos ir lokalias.

Trečias skirsnis. Atsitiktinė introdukcija

15. Sunkiausia kontroliuoti atsitiktinę introdukciją, kuri vyksta daugeliu kelių ir būdų. Tokios introdukcijos sumažinimui pagrindinės priemonės yra neplanuotos introdukcijos kelių nustatymas, pagrindinių kelių monitoringas ir introdukcijos reguliavimas šiuose keliuose. Pagrindiniai veiksmai atsitiktinei introdukcijai sumažinti yra:

15.1. identifikuoti ir valdyti pagrindinius atsitiktinės introdukcijos kelius. Tokie keliai yra tarptautinė prekyba (per atitinkamas prekes ir pakuotes), turizmas, prekybos ir žvejybinis laivynas, balastiniai vandenys, žuvininkystė, žemės ūkis, miškininkystė, sodininkystė, autotransportas, geležinkeliai ir oro transportas;

15.2. ruošti prekybos taisykles, kurios sumažintų atsitiktinę introdukciją;

15.3. vystyti technologijas, sumažinančias svetimų rūšių plitimą per balastinius vandenį ir laivų korpusus. Šios priemonės būtų balastinių vandenų išpylimo rekomendacijos, moksliniai tyrimai ir monitoringas, uosto darbuotojų ir laivų įgulų atitinkamas informavimas ir apmokymas. Kurti nacionalinę balastinių vandenų valdymo programą, jų išpylimo tvarką Lietuvos teritoriniuose vandenyse ir ekonominėje zonoje Baltijos jūroje ir kitą teisinę bazę svetimų rūšių plitimui per balastinius vandenį sumažinti;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

15.3. sugriežtinti ir išplėsti pasienio kontrolės ir karantino taisykles, apmokyti darbuotojus, diegti naują įrangą, stengiantis, kad nebūtų įvežama organizmų, kenksmingų ne tik naminiams gyvuliams, žemės ūkio kultūroms ar žmonių sveikatai, bet ir biologinei įvairovei;

15.4. įteisinti baudas ar kitas sankcijas už invazinių rūšių introdukciją dėl neatsargumo ar nerūpestingumo, kurios būtų panaudotos invazinių rūšių naikinimui, kontrolei ir monitoringui.

Ketvirtas skirsnis. Planuota introdukcija, reintrodukcija

16. Dabartinė institucinė struktūra yra neadekvati susidoroti su svetimų rūšių plitimu, laiku jas identifikuojant bei imantis atitinkamų prevencinių, sustabdymo ar naikinimo priemonių. Siekiant griežčiau kontroliuoti introdukciją, reintrodukciją, perkėlimą, reikalinga įsteigti atsakingą instituciją, kuri išsamiai išnagrinėtų introdukuojamų rūšių galimą poveikį biologinei įvairovei, darytų sprendimus dėl introdukcijos/reintrodukcijos ir perkėlimų, nustatytų jų vykdymo sąlygas, rengtų teisės aktų šioje srityje projektus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, *Žin.*, 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

17. Įvertinant introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies galimą poveikį, būtina konsultuotis su kitomis valstybės institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, kaimyninėmis šalimis.

18. Jei būtina, reikalauti, kad, kaip poveikio vertinimo dalis, būtų atlikta eksperimentinė introdukcija kontroliuojamomis sąlygomis, kurios metu būtų ištirta introdukuojamos rūšies sveikatingumas, mityba, elgsena ir kitos biologinės savybės pasikeitusiomis sąlygomis. Turi būti įvertinta rizika, kainos, tiesioginė ir netiesioginė nauda, alternatyvos.

19. Pagrindiniai introdukcijos principai:

19.1. naujų rūšių introdukcija priimtina tik ten, kur numatoma aiški ekonominė, socialinė ar gamtosauginė nauda ir kur nėra alternatyvių vietinių rūšių, turinčių panašų biologinį potencialą;

19.2. ten, kur vietinės augalų ir gyvūnų bendrijos yra iš esmės nepalietos, kur yra saugomų gyvūnų ar augalų rūšių, bei vertingiausiose biologinės įvairovės atžvilgiu teritorijose – introdukcija neleidžiama. Už tokių vietovių ribų introdukcija gali būti vykdoma, tik užtikrinus, kad introdukuotos rūšys natūraliai neplis į šias teritorijas;

19.3. introdukcija rekomenduojama tose ekosistemose, kurios yra taip stipriai paveiktos žmogaus, kad būtina suformuoti naują bendriją, siekiant kuo geriau išnaudoti potencialą

ekosistemos produktyvumą. Turi būti atlikti išsamūs tyrimai, kaip introdukuojama rūšis veiks gretimas natūralias ir pusiau natūralias ekosistemas;

19.4. introdukcija neturi būti vykdoma vietose, kur introdukuotos rūšies kontrolė yra negalima. Vandens organizmų introdukcija taikytina uždaruose vandens telkiniuose, iš kurių mažai tikėtinas natūralus introdukuotų rūšių plitimas;

19.5. vadovaujantis tarptautinės teisės normomis, norint išvengti neigiamos įtakos tarpvalstybinėms ekosistemoms, naujų rūšių introdukcijos vietų parinkimas turi būti vykdomas ypač atsakingai. Prieš introdukciją į tarpvalstybines ekosistemas būtina konsultuotis su kaimyninių valstybių atitinkamomis institucijomis ir gauti jų pritarimą;

19.6. ypatingų atsargumo priemonių būtina imtis, jei introdukuojama rūšis istoriškai buvo žalinga kitose šalyse.

20. Pagrindiniai reintrodukcijos principai:

20.1. reintrodukcija vykdoma, norint padidinti reintrodukuojamos rūšies paplitimo arealą ir išgyvenimo galimybes, atstatyti ekologinę ar kultūrinę prasmę vertingas rūšis ekosistemoje, padidinti bioįvairovę, gauti ilgalaikę ekonominę naudą suformuojant gyvybingas laukines populiacijas;

20.2. būtina identifikuoti ir pašalinti ar sumažinti iki tinkamo lygio rūšies išnykimo toje vietovėje priežastis;

20.3. reintrodukcija trumpam laikotarpiui, sporto ar komerciniams tikslams, neturint tikslo suformuoti gyvybingą populiaciją, gali būti vykdoma, nesilaikant šių principų, tačiau turi būti užkirstas kelias tokių gyvūnų savaiminiam plitimui ar platinimui;

20.4. prieš vykdant reintrodukciją, privaloma parengti jos projektą;

20.5. reintrodukuojamos rūšies monitoringas turi būti sudėtinė reintrodukcijos projekto dalis. Monitoringo metu tiriama įveistos rūšies adaptacija, pasiskirstymas, poveikis aplinkai, nustatomas individų papildymo poreikis, identifikuojamos neigiamai šią rūšį veikiančios sąlygos ar nesėkmingos reintrodukcijos priežastys;

20.6. pageidautina, kad įveisiami individai būtų iš laukinės populiacijos, kuri būtų kiek galima artimesnė pagal genetinius, fenetinius ir kitus požymius buvusiai vietinei populiacijai;

20.7. turi būti įvertintas vietinių gyventojų požiūris į reintrodukuojamą rūšį. Jei šis požiūris yra neigiamas, turi būti atliktas aiškinamasis darbas apie šios rūšies naudą.

Penktas skirsnis. Perkėlimas

21. Ilgalaikis perkėlimo tikslas yra stabilios populiacijos natūraliomis sąlygomis su minimalia žmogaus intervencija.

22. Perkėlimas gali būti naudingas ir naudojamas, kai:

22.1. populiacija yra labai maža ir iškyla giminingo kryžminimosi grėsmė;

22.2. populiacija yra sumažėjusi žemiau kritinės ribos ir jos atsistatymas natūraliu būdu būtų pavojingai lėtas;

22.3. žmogaus ūkine veikla padarytai žalai ištekliams kompensuoti ar atkurti gyvybingas populiacijas, kai tos rūšies individai išnaikinami ar labai sumažėja jų kiekis dėl išnuodijimo, užteršimo ir panašių atvejų;

22.4. siekiant užpildyti neišnaudojamą maisto ir gyvenamosios aplinkos dalį, norint padidinti vertingų rūšių kiekį bendrijose, arba dirbtinių bendrijų suformavimui tik iš vertingų rūšių, siekiant gauti didesnę produkciją, norint padidinti žūklės ar medžioklės laimikius, nepageidautinų rūšių biologinei kontrolei.

23. Turi būti vengiama perkėlimų į populiacijas, kurios yra geroje būklėje.

24. Prieš perkeliant turi būti ištirtos ir pašalintos ar maksimaliai sumažintos priežastys, nulėmusios populiacijos sumažėjimą. Jei po šių veiksmų vietinė populiacija neatsistato iki pageidaujamo lygio, galima svarstyti perkėlimo galimybę.

25. Prieš rengiant perkėlimo programas turi būti apsvarstomos alternatyvios išteklių atkūrimo priemonės – gyvenimui ir dauginimuisi tinkamų plotų padidinimas ar geresnis išteklių

valdymas. Kai dėl reliatyvios naudos ir kainų, kaip pagrindinė išteklių valdymo priemonė, yra pasirenkamas perkėlimas, turi būti įvertintas ir potencialus tokių darbų genetinis, ekologinis poveikis ir laikomasi atsargaus požiūrio.

26. Turi būti vykdomas monitoringas tokių programų progresui, sėkmei ar nesėkmei nustatyti. Šis įvertinimas sumažina nenumatytų žalingų poveikių riziką ateities programose.

27. Turi būti imamasi priemonių dirbtinai veistų individų poveikiui (įskaitant ir genetinį poveikį) laukinėms populiacijoms sumažinti.

28. Turi būti žinoma dirbtinai veistų individų kilmė, įvertintas ligų ir parazitų platinimo pavojus.

29. Pageidautina, kad dirbtinai veisti gyvūnai prieš įkurdinant juos gamtoje būtų paženklinėti. Ženkilai ir ženklinimo būdai turi minimaliai žaloti ženklinamus gyvūnus, neturi pakeisti gyvūnų elgsenos, fiziologijos ar turėti kitos įtakos jiems populiacijoje.

Šeštas skirsnis. Naikinimas ir kontrolė

30. Kai prevencijos priemonės būna nesėkmingos ir yra identifikuojama invazinė rūšis, turi būti vykdomos priemonės jų plitimo sustabdymui, nuslopinimui, uždarymui tam tikroje teritorijoje, jų kiekio ir tankumo sumažinimui ar sunaikinimui.

31. Ankstyvas invazinių rūšių nustatymas, kol jų populiacijos yra mažos ir lokalias, kartu su sugebėjimu imtis skubių efektyvių veiksmų yra sėkmingo ir nebrangaus naikinimo pagrindas.

32. Dažnai būna atsilikimas tarp invazinių rūšių identifikacijos ir efektyvių prevencijos programų įdiegimo. Mokslinių tyrimų apie šių rūšių poveikį trūkumas neturėtų būti naikinimo atidėjimo priežastimi. Atidėjimas žymiai sumažina gero rezultato tikimybę. Naikinimas yra pigesnė ir ekologiškai saugesnė priemonė už ilgalaikę invazinių rūšių kontrolę.

33. Strategiškai svarbūs punktai invazinių rūšių monitoringui ir naikinimui turėtų būti pagrindiniai invazijos keliai – uostai, orouostai, pasienio kontrolės postai ir kt.

34. Turi būti užtikrinta, kad naikinimo būdai būtų kiek galima etiškesni, humaniškesni, selektyvesni ir neturėtų ilgalaikio neigiamo poveikio kitoms rūšims, aplinka nebūtų užteršta ilgai išliekančiomis toksinėmis medžiagomis.

Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo
programos
1 priedas

VEIKSMŲ PLANAS 2002–2007 METAMS

	PRIEMONĖ	ĮGYVENDINIMO TERMINAS, M	ATSAKINGOS INSTITUCIJOS IR VYKDYTOJAI
1.	Teisinės ir institucinės bazės, turinčios įtakos svetimų rūšių plitimui, tobulinimas:	2002–2007	T, AM, VMVT, VAAT, VVSPT
1.1.	terminologijos svetimų rūšių srityje suvienodinimas;		
1.2.	galiojančių teisės aktų apžvalga, pasiūlymų dėl jų pakeitimo ir papildymo, naujų teisės aktų parengimo, atitinkamų tarnybų kompetencijos išplėtimo ar naujų tarnybų steigimo teikimas;		
1.3.	teisės aktų ir programų, atitinkančių tarptautinius reikalavimus šioje srityje, rengimas;		
1.4.	institucinių pertvarkymų, siekiant užkirsti kelią aplinkai kenksmingų svetimų rūšių introdukcijai, prekybai ir perkėlimui šalies jurisdikcijos ribose, vykdymas.		
2.	Lietuvos svetimų rūšių informacinės sistemos sukūrimas:	2002–2005	MI
2.1.	svetimų augalų, grybų, bakterijų, fitovirusų duomenų bazės sukūrimas;		BI
2.2.	miško ekosistemų svetimos dendrofloros duomenų bazės sukūrimas;		LMI
2.3.	svetimų Baltijos jūros rūšių duomenų bazės sukūrimas;		KU
2.4.	svetimų gyvūnų duomenų bazės sukūrimas;		EI
2.5.	vieningos svetimų rūšių duomenų bazės sukūrimas;		AM
2.6.	informacinės duomenų bazės sujungimas su tarptautiniais svetimų rūšių informaciniais tinklais.		AM
3.	NR monitoringo programa:	2005–2007	MI
3.1.	Lietuvoje vykdomų monitoringo programų analizė svetimų rūšių atžvilgiu;		
3.2.	svetimų rūšių stebėjimų įtraukimas į vykdomas monitoringo programas;		
3.3.	tikslinių monitoringo programų (balastinių vandenų, laivų korpusų apsaugos ir kt.) sukūrimas ir įdiegimas, siekiant užtikrinti specifinių svetimų rūšių grupių, plitimo kelių ir buveinių stebėjimą bei kontrolę;		
3.4.	svetimų rūšių monitoringo programų sujungimas su informacine duomenų baze.		
4.	Adventyvinės dendrofloros 2003–2007 Lietuvos miško ekosistemose kontrolė:	LMI	
4.1.	Lietuvos adventyvinės dendrofloros sąvado patikslinimas;		
4.2.	atskirų adventyvinės dendrofloros rūšių paplitimo Lietuvos miškuose sisteminiu principu atrinktuose stebėjimo ploteliuose nustatymas;		
4.3.	adventyvinės dendrofloros rūšių ekologinių charakteristikų pateikimas;		
4.4.	miško ekosistemų, kuriose gausiai išplitusi adventyvinė dendroflora, nustatymas;		
4.5.	adventyvinės dendrofloros Lietuvos miškuose sąrašo ir atlaso parengimas;		
4.6.	adventyvinės dendrofloros miško ekosistemose plitimo kontrolės programos parengimas.		
5.	Introdukuotų medžių rūšių įvertinimas Lietuvos miškuose:	2003–2007	LMI
5.1.	introdukuotų medžių rūšių inventorizacija, katalogo sudarymas;		
5.2.	introdukuotų rūšių plitimo, adaptyvumo ir agresyvumo laipsnio bei ekologinės ir ekonominės naudos ar žalos		

	nustatymas.		
6.	Priemonių, skirtų apsaugoti nuo potencialiai pavojingų organizmų, diegimas:	2003–2007	VAAT, BI
6.1.	importuojamų grūdų ir kitos produkcijos tyrimas, iš kiekvienos siuntos paimtas sėklas užsėjant uždaroje patalpose, siekiant tiksliai nustatyti su jais įvežamų augalų rūšis;		
6.2.	auginti įvežamų augalų ir kitų organizmų registro (nurodant taksonominę priklausomybę, kilmės šalį, paskirties vietą ir kt. duomenis) sukūrimas;		
6.3.	svetimų rūšių biologinių ypatybių (fenologijos, dauginimosi biologijos, ekologinių poreikių) Lietuvos sąlygomis nustatymas.		
7.	Invazinių rūšių (IR) identifikavimo ir valdymo būdų vystymas:	2003–2007	T, MI, VMVT, VAAT, AM
7.1.	IR sąrašo sudarymas;		
7.3.	IR kilmės, plitimo kelių ir būdų nustatymas, jų plitimo prognozavimas;		
7.4.	IR plitimo žemėlapių sudarymas;		
7.5.	IR rūšių kontrolės ir naikinimo planų rengimas.		
8.	Visuomenės informavimo sistemos parengimas, švietimas ir mokymas:	2002–2007	AM, MI
8.1.	informacinės medžiagos (bukletų, plakatų, atlasų, stendų, filmų ir knygų) rengimas;		
8.2.	seminarų ir konferencijų rengimas;		
8.3.	visuomenės grupių, turėti įtakos svetimų rūšių plitimui (žvejų, augalų ir gyvūnų importuotojų bei augintojų ir kt.) informavimo sistemos sukūrimas.		

AM – Aplinkos ministerija;

BI – Botanikos institutas;

EI – Ekologijos institutas;

IR – invazinės rūšys;

KU – Klaipėdos universitetas;

LMI – Lietuvos miškų institutas;

MI – mokslo institucijos;

T – Invazinių rūšių kontrolės taryba;

VAAT – Valstybinė augalų apsaugos tarnyba;

VMVT – Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;

VVSPT – Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-250](#), 2006-05-22, Žin., 2006, Nr. 60-2149 (2006-05-27), i. k. 106301MISAK00D1-250

Dėl 2002 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo Nr. 352 "Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, Invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-3](#), 2007-01-03, Žin., 2007, Nr. 4-182 (2007-01-11), i. k. 107301MISAK0000D1-3

Dėl aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 "Dėl introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-321](#), 2008-06-16, Žin., 2008, Nr. 70-2686 (2008-06-19), i. k. 108301MISAK00D1-321

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 "Dėl introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-54](#), 2009-02-17, Žin., 2009, Nr. 20-811 (2009-02-21), i. k. 109301MISAK00D1-54

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 "Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, Invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-692](#), 2009-11-16, Žin., 2009, Nr. 137-6045 (2009-11-19), i. k. 109301MISAK00D1-692

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 "Dėl introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo" pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-541](#), 2010-06-17, Žin., 2010, Nr. 74-3779 (2010-06-26), i. k. 110301MISAK00D1-541

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 "Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, Invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo" pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-291](#), 2012-04-05, Žin., 2012, Nr. 43-2126 (2012-04-12), i. k. 112301MISAK00D1-291

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 "Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, Invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo" pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-459](#), 2014-05-26, paskelbta TAR 2014-06-19, i. k. 2014-07793

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 „Dėl introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos, invazinių rūšių organizmų kontrolės ir naikinimo tvarkos, invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo“ pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-205](#), 2016-03-18, paskelbta TAR 2016-04-05, i. k. 2016-07620

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymo Nr. 352 „Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašo, invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo, invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo“ pakeitimo